

KỂ CHUYỆN

CHO HỌC SINH LỚP MỘT

(SÁCH DÙNG CHO GIÁO VIÊN)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC 1978

KỂ CHUYỆN

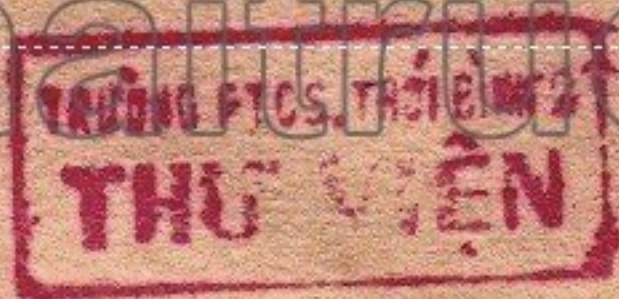
CHO HỌC SINH LỚP MỘT

(SÁCH DÙNG CHO GIÁO VIÊN)

Biên soạn :

PHONG THU

(In lại lần thứ hai)

Nhà xuất bản Giáo dục
•1978

LỜI NÓI ĐẦU

Kể chuyện là một môn học rất hấp dẫn đối với học sinh cấp Một. Các em rất thích nghe kể chuyện, rất nhớ những câu chuyện đã được nghe và nhiều em còn hành động theo những gương tốt trong chuyện nữa.

Hiện nay tài liệu tham khảo về bộ môn Kể chuyện ở cấp Một hầu như chưa có gì đáng kể, đó là điều thúc giục chúng tôi xuất bản một số tập "Kể chuyện cho các em học sinh" phục vụ cho nhà trường cấp Một.

Tập này — "Kể chuyện cho học sinh lớp Một" — đến tay các đồng chí giáo viên sẽ được coi như một tài liệu tham khảo để các đồng chí sử dụng trong việc dạy bộ môn Kể chuyện cho học sinh.

Để giúp các đồng chí giáo viên một cách thiết thực, sau từng câu chuyện có phần gợi ý kể. Ngay trong câu chuyện có ghi tên từng đoạn chuyện đã được chia đoạn (in bằng chữ đậm trong dấu ngoặc đơn) đồng thời ở những đoạn nào có thể đặt một số câu hỏi phát vấn có tính chất dẫn dắt học sinh, chúng tôi cho in ngay những câu hỏi đó bằng chữ nhỏ xen vào giữa đoạn chuyện để các đồng chí giáo viên theo dõi được dễ dàng hơn.

Chúng tôi hy vọng rằng tập sách này sẽ góp phần gợi thêm cho các đồng chí nhiều ý kiến hay và sáng tạo để tiết học "Kể chuyện" sẽ thật sự là tiết học lý thú, bổ ích và hấp dẫn, đáp ứng được nhiệt tình ham hiểu biết và vui lòng mong mỏi tha thiết của các em học sinh thân yêu.

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

CHÍCH CHÒE VÀ CUỐC

(Chích chòe chăm chỉ)

Ngày xưa, Chích chòe và Cuốc cùng học một lớp. Chích chòe tuy nhỏ nhưng ngoan ngoãn, chăm chỉ học hành nên được cô giáo yêu, các bạn mến, bố mẹ thương.

Cứ sáng sáng, dù mùa hè nóng bức hay mùa đông giá lạnh, khi anh Gà trống thổi hồi kèn báo thức thứ ba là Chích chòe dậy học bài. Chích chòe đã chăm học lại có giọng đọc hay nên khi nghe Chích chòe tập đọc, các bạn nhỏ cũng dậy học theo.

(Cuốc lười biếng)

Còn Cuốc thì to lớn nhưng lười biếng. Cả năm học chẳng bao giờ thuộc bài. Cứ ở lớp về là Cuốc rút sách vở vào một xó rồi eạy đi chơi. Đã thế, Cuốc lại hay gây gỗ, bắt nạt các bạn nên chẳng được ai yêu. Cô giáo và cha mẹ Cuốc rất phiền lòng. Mãi đến khi con Ve Ve kéo đàn gọi hoa phượng nở, báo hiệu sắp đến ngày thi, Cuốc mới vớ lấy sách và học đêm, học ngày. Nhưng vì lười biếng cả năm, lại không chịu suy nghĩ, chỉ đọc âm ỉ, huyên thuyên nên Cuốc chẳng hiểu gì mà chỉ làm điếc tai hàng xóm.

(Chích chòe chăm ngoan đã được thưởng)

Cuối năm học, Chích chòe và các bạn nhỏ chăm ngoan đều được lên lớp, ai cũng được phần thưởng. Chích chòe được một chiếc áo mìn màng có thêu hoa trắng xinh nhất.

Riêng Cuốc vì lười biếng nên thi trượt, lại không được áo hoa. Xấu hổ quá, Cuốc trốn vào bụi rậm ở một mình, hể thấy người là lủi mất.

Bởi thế nên cứ đến mùa hè ta mới thấy Cuốc kêu và cũng bởi thế mới có câu "học như Cuốc kêu mùa hạ" để chế những ai học ra rả mà chẳng hiểu bài.

THANH MAI

(Trích trong báo *Thiếu niên tiền phong*)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "CHÍCH CHÒE VÀ CUỐC"

I—Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Đây là một câu chuyện vui kể về đôi bạn học tập. Chích chòe vì chăm chỉ, chịu khó nên học giỏi, được khen và được lên lớp. Cuốc mải chơi, lại lười biếng nên học kém. Câu chuyện giáo dục các em học sinh cần phải chăm học và học tập thường xuyên, có kế hoạch, kiên trì và có phương pháp học tập tốt.

II—Trọng tâm.

Tập trung vào hai ý lớn: tính chăm chỉ của Chích chòe, sự lười biếng của Cuốc. Ngoài ra, chú ý đến bài học rút ra từ câu chuyện này là: muốn học tập có kết quả tốt, phải xây dựng cho mình nền nếp học tập thường xuyên và phương pháp học tập tốt.

III—Một vài gợi ý về phương pháp.

Trong chuyện này không có chi tiết gây hồi hộp mà nặng về chứng minh, lý giải, nên cần vận dụng yếu tố gợi cảm qua lời nói, cách miêu tả của giáo viên là chính. Ngoài ra nên chú ý đến nét mặt và một vài động tác nhỏ. Ví dụ: với từng con vật, có cách kể khác nhau, thể hiện tình cảm khen, chê rõ rệt. Nói tới Chích chòe, giáo viên có nét mặt hơn hớn, vui tươi, giọng nói trịnh trọng. Kể tới Cuốc thì gây được tâm lý chê trách, tiếc cho Cuốc (chứ không ghét bỏ). Miêu tả Cuốc khi lủi vào bụi rậm, khi chơi bời, bắt nạt bạn, lúc lại ra rả học, giáo viên có thể sáng tạo ra một vài động tác gây cười cho học sinh để câu chuyện thêm sinh động.

Khi kể, giáo viên chú ý đến việc dùng các từ và cụm từ như: "lủi, học ra rả, học như Cuốc kêu mùa hạ" v.v... để nói về Cuốc vì đó là những nét điển hình và ngày nay người ta thường hay nói: "học ra rả như Cuốc kêu mùa hạ". Làm như vậy sẽ cung cấp được cho học sinh một số từ chính xác giúp cho các em thêm về vốn từ ngữ, tuy rằng đây không phải là yêu cầu chính trong tiết dạy Kể chuyện.

Cuối bài, giáo viên có thể liên hệ nhẹ nhàng đến một số hiện tượng tốt, xấu về học tập ở trong lớp, hoặc gợi ý cho các em tự nhận xét xem bản thân có điều gì giống Cuốc không, có bạn nào trong lớp có nét tốt như Chích chòe không. Từ đó, để củng cố cho các em những vấn đề thuộc về tinh thần, thái độ học tập, phương pháp học tập, giáo viên có thể nhắc lại những lời khuyên các em, hoặc có thể yêu cầu học sinh phát biểu cảm tưởng về các nhân vật ở trong chuyện.

Về tranh ảnh minh họa, giáo viên có thể giới thiệu ngay từ khi bắt đầu kể để học sinh hình dung ngay được Chích chòe và Cuốc trước khi nghe chuyện. Có thể vào bài như sau: "Các em nhìn trên tranh thấy Chích chòe có bộ quần áo đẹp, đó là bộ quần áo được thưởng đấy. Vì sao Chích chòe lại được thưởng, các em theo dõi câu chuyện sau đây sẽ rõ".

HỌC
TÍNH

TẬP
ĐỌC

CÓC GỌI TRỜI LÀM MƯA

(Nạn hạn hán do Trời gây ra)

Từ thuở xa xưa, có một năm Trời làm hạn hán lớn. Sông, suối, ao chuôm cạn khô nước. Nguồn, lạch trơ lòng đá sỏi. Ngay cả biển khơi kia, nước mặn cũng chỉ còn sâm sấp. Nơi nơi, cỏ cây khô cháy, chốn chốn mọi vật vô vàng, héo quắt đi vì khát. Cơ sự này mà cứ kéo dài, khéo mà mọi sinh vật trên Trái Đất không còn sót lại được một mống! Chịu khát giời như họ hàng nhà Cóc mà cũng chết la liệt, chẳng còn lại được mấy con. Cóc tức ông Trời lắm mà chưa biết làm thế nào. Nghĩ mãi, Cóc thấy không có cách nào hơn là phải lên tận Trời hỏi xem vì sao mà Trời lại làm hạn hán thế, Trời định giết thế mọi người, mọi vật chẳng?

(Ý định và lòng quyết tâm của Cóc)

Nghĩ vậy, Cóc liền mời họ hàng nhà Ếch, Nhái, Ễnh ương... lại, nói rõ ý định của mình. Mới đầu, nghe Cóc bàn lên Trời kiện Trời, ai cũng sợ. Song, thấy Cóc một mực hăng hái không lùi, một số Ếch, Nhái cũng xin đi theo.

Khi ra đi, Cóc bứt một chiếc lá khoai làm cờ, dẫn đầu cả đoàn. Dọc đường vì vất vả, nắng nôi, khát, đói... có con bỏ cuộc, có con bị đau ốm không đi được nữa, cuối cùng chỉ còn có đám chú Ếch, Nhái theo Cóc mà thôi.

(Trước tình hình khó khăn như vậy, liệu Cóc có quay trở về không?)

Một hôm, Cóc gặp một con gà trống nằm rũ ra ở gốc tre. Cóc rủ Gà cùng đi. Gà ngần ngại, sợ sức yếu. Hỏi Cóc có gì mà dám đi kiện Trời? Cóc bảo Cóc có gan, Gà bảo Gà chẳng có gì. Cóc nói: "Gà có mỏ cơ mà". Gà yên bụng, vững dạ, theo Cóc cùng đi.

Sau Gà, Cóc còn rủ thêm được Ong, Hổ vằn và Gấu nữa, tất cả nhập thành một đoàn quân hăng hái, hăm hở hướng về phía cổng Trời, quyết phen này kiện cho Trời một mẻ. Cóc nhìn đội quân lên Trời, nhằm tính: mình có gan, Ong có nọc, Gà có mỏ, Hổ có vuốt, có sức, Gấu có tài leo... được, dám vào tận nhà Trời được!

(Cuộc đấu tranh với Trời)

Đi mãi, đi mãi..., đoàn quân do Cóc cầm cờ dẫn đầu mới tới cổng Trời. Cửa nhà Trời đóng kín mít, cao ngất, không có lối lên. Cả bọn dừng lại, giục Cóc. Cóc nhìn khắp xung quanh và thấy có một cái chòi. Trong chòi có treo chiếc trống to tướng. Cóc bảo Gấu leo lên chòi, đánh trống rõ to, gọi Trời ra nói chuyện.

Lúc ấy, Trời đang ngồi đánh cờ với các vị thần nhà Trời, bỗng nghe tiếng trống nổi ầm ầm. Trời sai lính ra xem. Lính ra rồi liền chạy vào thưa là bọn Cóc đến đánh trống gọi Trời ra nói chuyện. Trời giận lắm, sai Thần Sét là ông Thiên lôi cầm búa ra đánh đuổi.

Thiên lôi nổi chớp thét ùng ùng, khiến cho cả Cọp lẫn Gấu lóa cả mắt, váng cả đầu óc; các con vật khác thì bị gió đánh bạt đi. Cóc hô:

— Ong đâu! Đốt mù mắt Thiên lôi đi!

Đàn Ong lặn sả vào, châm cho Thiên lôi một trận tối tăm mặt mũi, rồi vội vàng mở cổng Trời, cưỡi gió nhảy vào. Cả bọn Cóc ào theo. Gấu ra sức thúc trống.

Trời sai Thần Rết ra phun nọc. Rết phun nọc phì phì, khiến Éch, Nhái, thậm chí cả Hồ nữa cũng bị nhức buốt mà lùi lại. Cóc liền hô:

— Gà đâu! Cứ đầu nó mà mổ!

Gà xù lông cồ, giương cánh nhảy phốc tới, cứ đầu Rết mà xía từng nhát búa bổ và nuốt chửng luôn Thần Rết vào bụng.

Được tin Thần Rết bị hại, Trời lo lắng. Tất cả các Thiên thần, Thiên tướng bấy giờ đều bước ra nhất loạt, xin cùng nhau ra trận đánh đuổi lũ Cóc.

Cóc hạ lệnh cho Hồ ra tay. Các Thiên thần, Thiên tướng vừa xông tới, liền gặp ngay Hồ quật đuôi, gương vuốt, găm lên dữ dội, lao thẳng vào giữa mà vỗ, tát, cào, xé túi bụi. Chỉ một lúc, đám Thiên thần, Thiên tướng kẻ sống bỏ kẻ chết mà chạy nhào trở về.

(Thắng lợi của Cóc và các bạn)

Cóc hô Gấu thúc trống vang lừng và phát cao cờ dẫn đầu cả bọn hò reo xông vào tận chỗ Trời ngồi mà gọi Trời ra.

— Xin mời Trời ra cho Cóc hỏi vì sao Trời không mưa?

Trời sợ Cóc và đoàn Hồ, Gấu, Ong, Gà, Éch, Nhái phá tan nhà Trời mất, liền bước ra hỏi:

— Cóc muốn gặp Trời làm gì?

Cóc thưa:

— Xin Trời mưa ngay cho, nếu không thì vạn vật, cỏ cây dưới kia chết hết.

Trời bằng lòng ngay, bảo cứ về, Trời sẽ mưa. Cóc liền yên trí quay ra. Đi được một quãng, chợt nhớ ra, Cóc quay lại:

— Lần sau bị hạn, muốn mưa thì làm sao báo tin được cho Trời?

Trời nói:

— Lên thế này đủ rồi. Cứ yên trí.

Cóc thêm:

— Vậy thì thế này, hễ tôi kêu lên, Trời nghe thấy tiếng tôi thì Trời mưa ngay cho nhé!

Trời nhận lời. Cóc và các bạn yên trí ra về.

Từ đấy, hễ Cóc mà nghiêng răng là y như Trời mưa ngay.

Nhớ công lao của Cóc, các cụ già trong làng gọi Cóc là "Cậu ông Trời" và dặn dò con cháu:

— Con Cóc là cậu ông Trời đấy, đừng đánh nó.

PHONG THU

(Viết lại theo chuyện **Các kiện Trời**)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "CÓC GỌI TRỜI LÀM MƯA"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Câu chuyện kể về sự quyết tâm, kiên trì trong cuộc đấu tranh mưu trí, gan dạ của Cóc và các bạn nhằm chống lại việc Trời làm hạn hán. Thắng lợi của Cóc và các bạn Cóc đã chứng tỏ rằng nếu biết đoàn kết lại và có sự quyết tâm, mưu trí và sự thông minh, dũng cảm thì dù một lực lượng nhỏ bé cũng có thể thắng được một lực lượng lớn mạnh hơn. Qua hình tượng con Cóc, cho học sinh thấy đó là một con vật có công với loài người, là con vật có ích (nó bắt sâu bọ và giúp người dự đoán thời tiết).

II — Trọng tâm.

Chuyện có nhiều tình tiết hơi dài nhưng vẫn có thể kể ngắn, gọn, tập trung vào một số diễn biến chính. Đoạn lên đường, tụ tập nhau của Cóc với các con vật khác, chỉ cần kể lướt, rõ ý, vừa đủ cho các em hiểu, nắm được cốt chuyện, song ở đoạn đầu cần nhấn mạnh nguyên nhân vì sao Cóc có quyết tâm ra đi như vậy, chính là xuất phát từ tình cảm thương yêu mọi vật đang bị khô héo vì nạn hạn hán. Tình cảm ấy đã là sức mạnh giúp cho Cóc thêm quyết tâm vượt qua mọi khó khăn nguy hiểm. Vì vậy khi những con vật khác đau ốm, bỏ cuộc, Cóc vẫn không nản lòng, vẫn quyết tâm ra đi (ở đoạn hai). Đoạn đến công Trời, chiến đấu với các Thiên thần, Thiên tướng và thắng lợi là đoạn có thể gây hứng thú cho các em. Đó là đoạn nói lên được sức mạnh của sự đoàn kết, lòng dũng cảm và sự chỉ huy thông minh của Cóc.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Giáo viên nên nhớ chuyện rồi hãy kể. Có thể tham khảo thêm cuốn "Con Cóc là cậu ông Trời" (Nhà xuất bản Kim Đồng). Khi kể, cố gắng diễn cảm, thay đổi giọng khi có đối thoại, thay đổi trạng thái vui, buồn, phấn khởi v.v... qua các giai đoạn khác nhau. Trong chuyện có một số đoạn có thể phát vấn thay cho miêu tả để khỏi đơn điệu như:

Cảnh Thiên lôi ra — Ong vào đốt.

Cảnh Thần Rết ra — Gà vào mổ.

Cảnh Thiên thần, Thiên tướng ra — Hồ xông tới.

Ở phần này hết sức chú ý để không gây cho học sinh tâm lý "thích đánh nhau", mà làm cho các em thấy đây là một cuộc đấu tranh có tổ chức, có lãnh đạo để chống lại một thế lực lớn mạnh hơn.

Kể hết chuyện, có thể đặt một số câu hỏi củng cố về những vấn đề sau: vì sao mà Cóc quyết tâm tập hợp các bạn để ra đi đấu tranh với Trời, do đâu mà Cóc và các bạn thắng được Trời...

Nên sử dụng tranh ảnh, ví dụ như có thể kết thúc câu chuyện bằng cách cho học sinh xem bức tranh vẽ cảnh đoàn quân của Cóc và các bạn đang trên đường trở về, hớn hờ, tung bừa dưới trời mưa mát mẻ. (Khi dạy, có thể sử dụng bức tranh in ở phụ bản của cuốn sách).

CÁ SẤU NGỰA RĂNG

(Âm mưu của Cá sấu)

Ở tại khúc sông kia, có một con Cá sấu rất to và độc ác. Đâu đâu người ta cũng bảo rằng con Cá sấu ấy đã thành tinh, nó lắm mưu, nhiều mẹo đến nỗi không một con vật nào là không mắc lừa nó.

Một dạo, con Cá sấu này bị đói. Nó không kiếm được con mồi nào là bởi những ngày trước đây nó đã giết hại quá nhiều các con vật ở xung quanh. Còn sót được con thú, con chim nào đó, thì tất cả đều tìm cách ẩn náu và tránh xa nơi Cá sấu ở.

Biết vậy, Cá sấu liền bò lên bờ giả vờ chết. Nó thót bụng lại cho xương sống, xương sườn dãn bẹt xuống bãi cát. Nó cứ nằm như thế từ buổi này sang buổi khác. Mặc cho trời nắng, mặc dù cát nóng như rang, Cá sấu vẫn mím miệng, nhắm mắt, tưởng tượng ra những bữa ăn thỏa thích để cho có sức mà nằm chờ.

Một ngày, hai ngày, rồi ba ngày đã qua, Cá sấu vẫn nằm thẳng đuột, mũi mốc meo, da lưng khô bong ra.

(Tội ác của Cá sấu)

Sang ngày thứ tư, Cá sấu đang nằm lìm, bỗng thở nhanh. Nó nghe có tiếng bước nhẹ, loạt soạt trên bờ. Một chú Thỏ rừng bé bỗng đang ngờ ngác đi kiếm ăn. Nhác thấy Cá sấu, chú ta đã định chạy. Song, chú ta thấy là lạ, ngờ ngợ. Hẳn lão Cá sấu đã chết rồi chăng? Thỏ ngấm nghĩa một lát, tưởng Cá sấu đã chết thật, liền nhảy xuống xem.

Người thấy mùi thịt non, hai hàm răng Cá sấu ngựa ngáy lăm. Nó bấm bụng chờ cho thỏ đến thật gần, rồi thật gần rồi mới nhướn người lên tộp gọn một miếng, nuốt chửng. Xong, nó lại nằm im.

Trong rừng, Thỏ mẹ đang dẫn con đi đào củ về ăn, bỗng thấy thiếu một đứa, liền theo dấu chân con đi tìm. Thỏ mẹ lần ra tới bãi sông thì gặp Cá sấu. Thỏ mẹ nấp vội vào một gốc cây, hỏi vọng ra:

— Bác Cá sấu ơi! Bác có thấy thằng bé nhà tôi chạy xuống dưới ấy không?

Cá sấu từ từ mở mắt ra và để rơi những giọt nước to tướng giống như khi người ta khóc, mà nói:

— Thằng bé nhà chị nó chết đuối ở đằng kia kia.

Thương con quá, Thỏ mẹ quên cả nguy hiểm, tin ngay vào những giọt nước đã lăn ra ở đôi mắt Cá sấu mà nhảy vội xuống bãi cát, dò dẫm tới tận mép sông để tìm xác con. Cá sấu rón rén bò theo, tộp nốt cả Thỏ mẹ và nuốt ực.

Sau mẹ con Thỏ rừng, mấy chú Dê, Nai và Hoẵng con cũng bị Cá sấu lừa vào bụng như thế!

Chưa đầy một buổi chiều mà kiếm được hẳn một bữa no kênh. Cá sấu khoái trí lăn tuột xuống sông, vùng vẫy cho bỏ lúc nằm phơi nắng.

Đang bơi, nó ngoắt vội lên bờ, kéo sền sệt cái bụng căng phồng trên cát. Vừa bò, nó vừa há mồm ra một cách khó chịu, thỉnh thoảng nó lại quật đuôi, nhai chồm chộp, phun phì phì, đùn nước dãi ra hai bên mép. Nhai chán, phun chán, Cá sấu lại ngoác mồm, chìa mồm lên trời.

(Thế là Cá sấu quỷ quyết đã đánh lừa và ăn thịt hết năm con vật rồi. Liệu có ai giết được Cá sấu, trả thù cho các con vật bị ăn thịt không?)

(Vượn con trừng phạt Cá sấu để cứu các bạn của mình)

Còn lại ở trong rừng lúc này, chỉ có mỗi chú Vượn con. Vượn cùng đi với Dê, Nai và Hoẵng. Thấy các bạn bị Cá sấu ăn thịt, Vượn thương quá. Một thân một mình, đánh sao nổi Cá sấu!

Dưới bãi cát, Cá sấu vẫn nằm há miệng, hong răng. Vượn thừa hiểu là Cá sấu đang chờ những chú chim tốt bụng đến xia răng cho nó đấy. Song, cứ sau mỗi lần được chim xia răng cho hết ngứa, Cá sấu lại chén luôn những con chim bé bỏng ấy. Giờ thì đừng mong gì vì các giống chim hễ thấy bóng Cá sấu là bay đi nơi khác hết. Cá sấu cứ vật vờ mãi mà không sao hết ngứa răng...

Chú Vượn con bồn chồn trên cành cao và uất ức nhìn Cá sấu: "À... được rồi. Mày ngứa răng chứ gì? Được, để tao xia cho"! Nghĩ rồi, Vượn bẻ một khúc cây có cái chạc ba dùng làm... tăm, chạy băng xuống bãi cát.

Thấy động, Cá sấu ngừng lên: Thằng Vượn! Cá sấu đã no, nhưng chưa hết thèm thịt sống. Nó chớp mắt, để rơi những giọt nước như khi người ta khóc, mà nói:

— Ôi cháu. Thằng cháu bé bỏng, đáng yêu biết bao! Cháu đi đâu thế?

Vượn rút rè bước tới, đáp:

— Dạ. Thấy bác ngứa răng, cháu đem tăm tới xia cho bác đây ạ.

Cá sấu khoái lắm. Nó thầm tính toán: "Thằng bé xia xong răng cho mình thì mình cũng đã đói bụng. Tốt lắm!". Đoạn, Cá sấu há ngoác mõm ra cho Vượn xia. Vượn suýt chết ngạt vì cái mùi hôi thối ở hong Cá sấu phun ra, nhưng vẫn cố nháy hẳn vào trong vòm miệng Cá sấu để xia răng cho nó. Cái chạc ba trong tay Vượn thỉnh thoảng lại run lên.

Nước mắt, nước mũi giàn giụa, Vượn con không nên được nổi cảm xúc nữa, chú ta nghiêng răng, đứng choãi chân, dồn tất cả sức lực vào đôi tay bé bỏng, lùa khúc cây vào tít trong hàm Cá sấu rồi chống thẳng lên. Đầu nhọn gang hàm trên, cái chẻ ba choãi vững ghì hàm dưới Cá sấu, không cho ngậm mõm vào. Chống xong, Vượn gọi to:

— Bác Thỏ và các bạn hãy chui ra mau!

Cá sấu giật mình, hiểu ra thì mõm đã bị gang cứng. Nó quật đuôi toan nhảy ào xuống nước dìm chết các con vật ở trong bụng nó thì đã chậm mất rồi. Thỏ mẹ, Thỏ con, Dê, Nai, Hoẵng... đang cùng Vượn dắt díu nhau lên khỏi bờ sông.

Đêm hôm ấy, vì không ngậm mõm lại được, Cá sấu đã chết sặc. Mãi đến tận lúc ấy, nó mới hết ngứa răng!

PHONG THU

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "CÁ SẤU NGƯA RĂNG"

I— Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Câu chuyện kể về tình bạn thân yêu, chung thủy của những người bạn nhỏ trong rừng: vui buồn có nhau, gặp nạn không bỏ nhau, gặp kẻ thù hung ác thì quyết tâm chống trả, biết dùng mưu mẹo để thắng kẻ thù to lớn hơn.

II — Trọng tâm.

Chuyện viết hơi dài nhưng có những đoạn kể lướt qua. Ví dụ đoạn đầu vào chuyện là phần tả cảnh, không cần nói dài. Tập trung vào phần nói đến âm mưu quỷ quyết của Cá sấu, tội ác của Cá sấu, lòng dũng cảm của Vượn con.

Vì không phải là câu chuyện khoa học, nên trọng tâm không phải ở chỗ miêu tả Cá sấu để cung cấp cho học sinh những tri thức sinh vật học, song giáo viên cũng cần nhắc đến một đặc điểm của loài Cá sấu là ngứa răng (Đó là một con vật phàm ăn, hàm răng lại dày, không tự xia răng được. Vì vậy Cá sấu thường bò lên bờ, há mồm ra chờ một loài chim nhỏ ở bờ biển bay tới, nhảy vào miệng cá sấu mổ ăn các thức ăn giắt ở răng Cá sấu. Vượn con đã lợi dụng đặc điểm này của Cá sấu để tiêu diệt nó).

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Chuyện có nhiều tình tiết nên giáo viên chú ý đọc kỹ câu chuyện để nắm được trước khi kể, tránh hiện tượng bỏ sót một vài tình tiết nào đó. Tại mỗi tình huống của câu chuyện, sự hồi hộp, sự bất ngờ được tạo nên ở nhiều khía cạnh khác nhau.

Sau khi Cá sấu tàn ác, hung hăng ăn thịt hết năm con vật, Vượn con bước vào miệng Cá sấu có thể bị Cá sấu đánh lừa, ăn thịt. Để làm tăng sự hồi hộp và bất ngờ đó, giáo viên có thể đặt một số câu hỏi phát vấn gợi ý không cần học sinh trả lời.

Khi kể, giáo viên có thể thay đổi giọng nói ở những đoạn đối thoại cho phù hợp với từng nhân vật. Ví dụ giọng Cá sấu khi nói có tỏ ra ngọt ngào, tốt bụng; giọng Thỏ mẹ khi tìm con thì đầy vẻ lo âu, bối rối. Lúc Vượn con nói một mình: "À mày ngứa răng chứ gì, để tao xia cho", dùng giọng nói đầy căm thù, uất ức. Đoạn cuối, Vượn gọi các bạn với một giọng hớn hờ, phấn khởi và vô cùng hân hoan đã cứu được các bạn.

Về hai nhân vật chính: Cá sấu và Vượn con, giáo viên nên miêu tả kỹ (Cá sấu gian ác, quỷ quyết, còn Vượn con dũng cảm, thông minh, hết lòng vì bạn) và làm cho các em thấy Cá sấu quỷ quyết nhưng vẫn phải thua trí thông minh của Vượn con.

Cuối bài có thể hỏi: "Vì sao Cá sấu quỷ quyết như vậy mà vẫn bị thua Vượn con?". Khi trả lời, các em sẽ thấy rõ sự thông minh của Vượn con biết đánh đúng vào chỗ yếu của kẻ thù, đồng thời thấy được lòng dũng cảm của Vượn con xuất phát từ lòng yêu thương bạn, do đó mà đã thắng được kẻ thù.

Chuyện dài nên có thể gọi các em kể từng đoạn một.

Có thể chọn một số em nhận đóng các vai trong câu chuyện. Cho các em diễn đoạn cuối từ lúc Vượn con bẻ chạc cây xuống xia răng cho Cá sấu. Vẽ hình Cá sấu lên bảng cho một em đứng ở phía sau lóit lờn Cá sấu vọng ra. Khi Vượn con gọi, các em đóng vai Thỏ, Hươu, Dê v.v... sẽ từ dưới giá bảng chạy ra khỏi chỗ nấp, coi như vừa ở miệng Cá sấu chui ra. (Các em đóng vai các con vật này đều đội mũ giấy cắt hình đầu thỏ, hươu, dê v.v...) (Khi dạy, có thể sử dụng bức tranh in ở phụ bản của cuốn sách).

BỒ NÔNG CÓ HIẾU

(Mẹ con Bồ nông gặp tai nạn)

(*Đọc diễn cảm*): Thế là chỉ còn có hai mẹ con Bồ nông ở lại nơi nắng bỏng, cát rang này. Từ thuở xa xưa, họ hàng nhà Bồ nông chỉ quen nơi mát mẻ. Rét thì quen chứ nóng thì không sao chịu nổi.

Phải năm trời hạn, mưa xuân chưa tan, gió nồm đã tới. Cả một vòm xanh biêng biếc rớt nắng xuống chói chang, khiến cho họ Bồ nông hết hoảng gọi nhau rời phương Nam lên phương Bắc. Rủi thay, có hai mẹ con chú Bồ nông kia chẳng may gặp nạn. Trên đường đi, Bồ nông mẹ bị nắng làm quáng mắt đã lao phải cành gai tre suýt nữa thì gãy cánh. Bồ nông con dìu mẹ ẵm vào trong một hốc cây, chờ cho mẹ khỏi rồi mới đi tiếp.

(Những khó khăn vất vả của Bồ nông khi chăm sóc mẹ ốm)

Một ngày, hai ngày... rồi nửa tháng trôi qua, Bồ nông mẹ vẫn chưa nhấc cánh lên được. Mà, ngoài kia, trời cứ hầm hấp như nung. Cơ sự này, không thể đuổi theo đàn được nữa. Bồ nông con hết dất mẹ tìm nơi mát mẻ, lại mò mẫm đi kiếm ăn. Đêm đêm, khi gió gợn hiu hiu, chú Bồ nông nhỏ bé một thân một mình ra đồng xúc tép, xúc cá. Đôi chân khẳng khiu của chú vốn đã dài, giờ càng như dài thêm ra vì lặn lội.

Trên đồng nẻ, dưới ao khô, cua cá cạn nước chết gần hết, mặt sông chỉ còn sâm sấp, xơ xác rong bèo. Bắt được con mồi nào, chú Bồ nông cũng chỉ ngậm vào miệng để phần mẹ.

Hun hút đêm sâu, mênh mông ruộng vắng, chú Bồ nông chỉ nghe thấy tiếng khua chạm cỏ khô dưới chân mình. Bơ vơ quá, cô đơn quá, chú Bồ nông vừa sợ vừa lo. Có đêm, đi tới canh một, canh hai, vẫn chẳng xúc được gì. Đã định quay về, nhưng cứ nghĩ đến mẹ, chú ta lại gắng gượng mò thêm.

(*Đọc diễn cảm*): Đạo anh em nhà Bồ nông còn bé, mẹ còm còm lặn lội nuôi đàn con đến rạc cả người. Mỗi bận trở về nhà, mẹ há mỏ ra cho các con ăn no nê, mà bụng mẹ vẫn cứ còn lên. Các con càng lớn, mẹ càng vất vả. Mỗi bữa nuôi con, mẹ chỉ lo con đói. Giờ đây khi đã biết nghĩ, chú Bồ nông mới hiểu rằng trong những bữa ăn ấy, đàn con của mẹ chỉ thấy ngon lành. Còn mẹ, có khác nào mẹ đã rút cả ruột cả gan ra để nuôi con. Cứ nghĩ đến điều đó, Bồ nông lại thấy mình mạnh dạn, khỏe khoắn hơn lên. Và, không một lần nào đi kiếm mồi mà Bồ nông chịu trở về không.

Ngày này tiếp ngày nọ, đêm nay rồi đêm nữa, chú Bồ nông cứ dùng miệng làm cái bị đựng thức ăn nuôi mẹ qua trọn mùa hè, sang mùa thu...

Tới mùa đông, đàn bồ nông từ phương Bắc trở về phương Nam, ai nom thấy chú Bồ nông nuôi mẹ ốm này, cũng phải kêu lên vì chú ta gầy quá! Cái mỏ xưa vốn gọn ghẽ, nay chảy xệ xuống hết cái túi.

Lòng hiếu thảo của chú Bồ nông đã làm cho tất cả các chú Bồ nông khác cảm phục và noi theo.

Ngày nay, như chúng ta đã biết đấy, chú Bồ nông nào cũng có cái túi ở miệng. Cái túi đã được dùng vào nhiều việc khác. Nó vừa là chiếc lưới, cái dậm, cái nơm đi đánh cá, vừa là kỷ niệm hiếu thảo của một đứa con ngoan...

PHONG THU

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "BỒ NÔNG CÓ HIẾU"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Chuyện kể về một con Bồ nông chịu đựng gian khổ, vượt qua khó khăn để trông nom săn sóc mẹ ốm. Lòng hiếu thảo của Bồ nông thật đáng ca ngợi.

II — Trọng tâm.

Sự khắc nghiệt của thời tiết, của hoàn cảnh, lòng dũng cảm, tình thương yêu mẹ của Bồ nông đã giúp hai mẹ con vượt qua những khó khăn, trở ngại của hoàn cảnh bên ngoài.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Chim bồ nông ở nước ta hơi hiếm, các em ít gặp, nên cần có tranh minh họa ngay trước khi kể chuyện.

Chuyện này không có những tình tiết gây hồi hộp nhưng lại dễ xúc động bởi vấn đề nêu ra: tình mẹ con. Tâm tình ấy lại được gửi, được gợi qua những đoạn tả cảnh và thuật lại nỗi vất vả, tai nạn bất ngờ của hai mẹ con Bồ nông trên đường bay theo đàn, đổi chỗ sinh sống. Nội tâm của nhân vật không được thể hiện qua lời nói mà qua việc làm, qua những khó khăn, qua sự khắc nghiệt của thời tiết và qua cả sự khâm phục mến yêu của đàn bồ nông khi gặp lại nhau. Giáo viên cần nghiên cứu, đọc kỹ, nắm chắc đặc điểm và cốt chuyện để khi kể khỏi bị khô khan. Có thể kết hợp trích đọc diễn cảm từng đoạn ngắn rồi kể tiếp.

Cuối chuyện, có nhắc tới cái túi ở mỏ Bồ nông như thể lý giải sự tích cái túi đó, giáo viên có thể cho các em xem lại hình ảnh, tranh minh họa Bồ nông để thấy rõ hình thù mỏ Bồ nông.

Kết thúc bài, giáo viên gợi ý về tình cảm mẹ con, lòng hiếu thảo của con cái đối với bố mẹ nói chung (với mẹ nói riêng) và cho các em liên hệ xem mình đã là đứa con ngoan chưa, còn điểm gì, điều gì chưa ngoan.

Vì chuyện ngắn, sau khi kể xong, giáo viên có thể đọc lại một lần nữa cho các em nghe với giọng đọc diễn tả tình cảm thật tốt. Sau đó, cho một vài em kể lại câu chuyện.

CON VỆT HAY BẮT CHUỐC

(Sự chủ quan của Vệt)

Khi mùa xuân về, các giống chim và thú vật rủ nhau tới rừng hoa mở hội. Nào Voi, Gấu, Hồ, Lợn lòi... trở tài thi khỏe. Nào Khỉ, Vượn, Sóc... đua tranh trèo leo. Và các giống chim thì khoe tiếng hót hay.

Trong bầy chim có chú Vệt áo sặc sỡ. Chú ta cũng hăm hở đi thi. Từ lâu, Vệt nổi tiếng là một chú chim có nhiều giọng hót. Vệt hí hửng tin chắc rằng giải nhất nhất định sẽ về tay chú ta.

Trên đường đi, Vệt tung tăng nghênh trời, ngắm suối. Gặp cô Bướm rừng sặc sỡ, Vệt hỏi:

— Này cô Bướm, xem như tôi về dự hội năm nay, có nhất được không?

Bướm đang mãi nhớn nhơ, nghe câu được, cau chằng, tưởng Vệt hỏi có phải hội mùa xuân là vui nhất không, liền đáp:

— Nhất đấy! Nhất đấy!

Vệт khoái lắm, bay vù lên một chập. Đi được một quãng nữa, Vệт gặp Vượn. Thấy Vượn đang tập hú, Vệт nhướn cổ hú luôn. Vượn giật mình nhìn ra, thấy Vệт, liền khen:

— Cậu hú khá lắm. Y như tớ!

Vệт có vẻ không bằng lòng với lời khen ấy (người ta hú hay hơn chứ!). Đi quãng nữa, nhác thấyẾch bì bộp nhảy ra, Vệт “ộp ộp” luôn.Ếch tưởng có bạn cùng loài, cố giương mắt ra nhìn, chỉ thấy Vệт. Vệт cười ré lên, bay vù mất.

Đến giữa rừng, gặp Vàng anh đang khổ công luyện giọng, Vệт tỏ vẻ thương hại. Gặp Sáo liú lo hót tập, Vệт chẳng lạ gì thứ tiếng riu ran ấy. Vệт cậy mình có cái tài muốn kêu, muốn hót bất cứ thứ tiếng gì, chỉ một tí là được ngay. Nó yên trí nó là kẻ vô địch của bất cứ loài chim nào...

(Sự thất bại của Vệт trong cuộc thi)

Vào cuộc thi, giám khảo Chim khuyên vàẾch ộp mời các bạn đến dự thi hãy hăng hái ghi tên biểu diễn trước.Ếch vừa đặt loa lên mép, chưa kịp gọi thì Vệт đã quang quác vào đầu tiên, khiến cho ai nấy đều giật cả mình. Thấy vậy, Vệт ta liền nhảy vào, hót lên một chuỗi âm thanh líu ríu. Chim Khuyên định chấm cho Vệт một điểm thì Liều điếu bay tới, nhận đó là tiếng hót của mình. Vệт tỏ vẻ không cần, vượn cồ gáy vang. Gà trống đập cánh kêu:

— Đây là giọng hót của tôi chứ!

Vệт tức mình, huyết lên lạnh lạnh. Chích chòe đứng bên cạnh nhảy tanh tách tới chỗ ban giám khảo, nói ngay:

— Ơ! Sao lại hót tiếng hót của tôi?

Giám khảoẾch bảo Vệт hãy hót bằng tiếng hót của mình thì hơn. Vệт càng bức bối, nhướn cổ hú một hồi rõ to. Ai dè, Vượn nhào ngay tới, tóm lấy Vệт:

— Sao lại hú tiếng của người ta?

Vẹt hoảng hốt bay lên, để lại trong tay Vượn một cái lông đuôi. Nó luống cuống, không làm sao nghĩ ra được tiếng hót của nó nữa. Từ xưa đến nay nó có tập hót và luyện giọng bao giờ đâu? Nó chỉ quen bắt chước, chỉ hót theo tiếng hót của người khác mà không hiểu gì cả.

PHONG THU

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "CON VỆT HAY BẮT CHƯỚC"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Chuyện kể về một con Vẹt chỉ biết bắt chước tiếng hót của các con vật khác rồi lại còn huênh hoang cho rằng tiếng hót của mình là hay nhất. Cuối cùng Vẹt đã bị thất bại. Bài học rút ra là cần phải khiêm tốn, đồng thời cũng phải biết tự rèn luyện cho mình những cái gì phù hợp, tránh bắt chước người khác một cách máy móc mà không hiểu gì cả.

II — Trọng tâm.

Sự chủ quan của Vẹt cho rằng mình sẽ được nhất trong kỳ thi, thái độ thiếu khiêm tốn của Vẹt và sự thất bại của nó.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Vẹt là nhân vật chính, có một số nét đáng chê. Nếu giáo viên khéo khai thác thì đây lại là những chi tiết vui, có ý nghĩa giáo dục và làm cho lớp học sinh động. Ví dụ: chưa gì Vẹt đã sớm huênh hoang, đã coi thường các con vật khác, đã quá bằng lòng với những điều mình bắt chước được. Đồng thời cần khắc họa Vẹt bằng điệu bộ (đi thủng thẳng, nói thì gật gù, hay ngó nghiêng...) Vẹt có tài hót theo và bắt chước các tiếng kêu, tiếng hót khác, còn riêng Vẹt, tiếng hót của Vẹt như thế nào thì không có, chưa ai thấy Vẹt hót lên tiếng hót của nó. Hễ nó kêu, nó hót, là người ta nhận ra đấy chỉ là tiếng hót của những con chim khác, con vật khác.

Khi bị những con vật khác kiện, đòi lại tiếng hót, nhận những tiếng hót đó là của mình thì Vẹt cuống lên, sợ hãi, thật buồn cười và đáng thương.

Chuyện vốn vui, gây cười, nên khi kể cũng cần vui và không cần chế nhạo Vẹt nhiều, vì bản thân các chi tiết, diễn biến của câu chuyện đã miêu tả rõ những đặc điểm riêng của Vẹt.

Vào bài, giới thiệu các nhân vật trong chuyện bằng tranh ảnh cho các em xem và ghi nhớ rồi cất đi. Chuyện có nhiều con vật khác nhau, giáo viên nên cố gắng dùng nhiều giọng nói khác nhau cho phù hợp với từng nhân vật một. Nếu không, ít ra cũng phải thay đổi giọng một chút cho khỏi đơn điệu. (Giọng Vẹt có thể khàn, Vượn líu ríu, Bướm nhõng nhẽo, Gà trống ồ ồ, rè rè, Chích chòe trong trẻo v.v...)

Cuối chuyện có thể liên hệ với việc học của các em:

Khi học phải chú ý để hiểu vấn đề một cách thông minh.

Tránh hiện tượng học thuộc những lời giảng của thầy hoặc lời trong sách một cách thuộc lòng, máy móc mà không hiểu gì cả. Hiện tượng học như vậy gọi là "học vẹt".

CHIM SÂU VÀ CÁO

(Những âm mưu của con Cáo lừa dối và gian tham)

Có một thời gian Chim sâu và Cáo là một đôi bạn chí thân. Cáo chạy đến đâu, Chim sâu cũng bay đến đó. Có một lần Cáo nói:

— Này bạn, chúng ta hãy cùng nhau gieo hạt trồng lúa đi.

— Đồng ý thôi! Chim sâu trả lời.

Thế là Chim sâu và Cáo cùng nhau gieo hạt. Hạt nảy mầm và lớn lên rất nhanh. Chẳng bao lâu đã đến lúc thu hoạch mùa màng. Từ sáng tinh mơ, Chim sâu và Cáo đã bắt đầu gặt. Nhưng rồi Mặt Trời bắt đầu mọc và cơn lười của Cáo cũng bắt đầu nổi lên. Nó nghĩ cách làm sao đánh lừa được Chim sâu để đỡ phải làm mệt nhọc.

— Này anh bạn — Cáo nói — bạn hãy gặt đi nhé, còn tôi, tôi sẽ ra mãi phía núi đằng kia để nâng bầu trời lên, nếu không, trời sẽ rơi xuống mất, mà trời đã rơi xuống thì lúa của chúng mình cũng sẽ bị hỏng hết thôi.

— Bạn cứ đi đi, Chim sâu nói rồi lại cúi xuống gặt tiếp. Còn Cáo đã đi lên ngọn núi cao, chung quanh có mây bao phủ. Cáo ngồi trên núi và giơ một chân trước lên, làm ra vẻ như nó đang nâng mây lên. Chim sâu gặt xong, bó lúa lại thành từng bó. Thu dọn gọn gàng đâu đấy, Chim sâu gọi to:

— Này bạn Cáo ơi, chúng mình hãy đi đập lúa đi.

— Bạn hãy đập lúa đi, bạn ạ, tôi còn phải nâng trời lên chứ. Nếu không, cả bầu trời sẽ rơi xuống và làm hỏng hết cả lúa của chúng mình còn gì.

Thế là Chim sâu lại một mình đập lúa. Làm xong đâu đấy, Chim sâu gọi:

— Này bạn Cáo ơi! Hãy về đi, chúng mình sẽ chia phần thôi.

— Tôi về ngay đây. Cáo kêu to và chạy thật nhanh về.

Cáo chia chỗ lúa ra làm ba phần, lấy một phần đưa cho Chim sâu và nói:

— Phần lúa của bạn đây, còn riêng tôi, phải trả cho tôi hai phần vì công việc của tôi nặng hơn của bạn, tôi đã phải nâng cả bầu trời lên kia mà!

Chim sâu đành nuốt hận, nhận phần lúa ít ỏi của mình và bay về tổ.

(Cáo bị trừng phạt)

Dọc đường, Chim sâu gặp bạn Chó săn. Chó hỏi: "Vì sao bạn buồn thế?". Chim sâu bèn kể cho bạn Chó nghe nỗi oan uổng của mình. Chó vô cùng tức giận, nói: "Bạn hãy dẫn tôi đến ngay vựa thóc của Cáo đi. Tôi sẽ trị tội tên Cáo gian tham này".

Thế là Chim sâu dẫn Chó đến vựa thóc của Cáo. Chó chui vào nấp trong vựa thóc. Ngày hôm sau, Cáo đến vựa thóc để đem thóc đi xay. Nó bắt đầu cào thóc thành đống. Bỗng nhiên, nó trông thấy mõm Chó nhô ra trên đống thóc, nó tưởng là miếng thịt ăn được, bèn ngoạm lấy! Chó săn nhảy ra, lao thẳng vào Cáo, đuổi Cáo ra khỏi vựa thóc, đánh cho nó một trận thừa sống thiếu chết về tội đánh lừa Chim sâu.

Thật đáng đời cho những đứa tham lam và lừa dối bạn!

(Phỏng theo Chuyện cổ tích Bun-ga-ri)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "CHIM SÂU VÀ CÁO"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Con Cáo lười biếng và dối trá luôn luôn tìm cách đánh lừa bạn là Chim sâu để không phải lao động mà vẫn được hưởng quyền lợi do công lao động của người khác. Cuối cùng Cáo đã bị Chó săn trừng trị. Câu chuyện có tác dụng khuyên các em không nên bắt chước Cáo mà phải thật thà và chăm chỉ lao động.

II — Trọng tâm.

Những mưu mô của Cáo đánh lừa Chim sâu; sự thật thà và chăm chỉ của Chim sâu.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Cáo là một con vật mà các em đã quen thuộc, thường thấy vẽ ở trong các cuốn chuyện tranh. Tuy vậy, vẫn cần giới thiệu hai nhân vật: Cáo — Chim sâu cho các em biết.

Kể chuyện này, giáo viên cần làm nổi bật tính cách của hai nhân vật chính. Chim sâu thật thà, chăm chỉ, còn Cáo thì lười biếng, gian tham. Chim sâu là tượng trưng cho những đức tính tốt, Cáo là bộ mặt của những thói xấu. Muốn thế, giáo viên cần lưu ý tới những đoạn đối thoại vì chính qua những câu đối đáp giả dối và lừa bịp này, mà bộ mặt thật của Cáo bị vạch trần từng bước một. Cho nên, khi diễn tả các câu nói, câu trả lời, giáo viên dùng giọng hồn nhiên, thành thật, ngây thơ dành cho Chim sâu và dùng giọng lờ bợ, ra vẻ quan trọng, khó khăn, nặng nhọc dành cho Cáo. Ngay cả điệu bộ cũng cần được kết hợp thống nhất với giọng nói của từng nhân vật. Chim sâu thì: thoải mái, tự nhiên, nhẹ nhõm. Cáo thì: khệnh khạng, lăm lét, gian xảo.

Tới đoạn Chó săn xuất hiện, giáo viên có thể thêm vào một vài chi tiết miêu tả thêm lúc Chó săn ăn vào cốt thóc. (Ví dụ Chim sâu ngụy trang rồi xóa dấu vết cho khỏi lộ. Tiếp lúc Cáo quen mùi mồi vào, giáo viên kể và diễn tả thái độ gian xảo của Cáo cùng với sự há hững của nó. Đồng thời, kéo dài thời gian, động tác bới thóc và bất ngờ chạm phải Chó săn để gây hồi hộp và kết thúc câu chuyện trong niềm vui sướng khoái thấy Cáo bị trừng trị đích đáng).

Cốt chuyện đơn giản, mạch chuyện đi đều đều, liên tiếp kéo dài sự ngây thơ, thật thà của Chim sâu và sự dối trá, lười biếng, lừa lọc, xấu xa của Cáo.

Cuối bài, giáo viên không cần tóm tắt nội dung chính vội, mà nên gợi ý cho các em trả lời một số câu hỏi nhằm dẫn đến yêu cầu giáo dục, kích thích sự suy nghĩ của các em. (Ví dụ: Cáo đối với Chim sâu có tốt không? Nó bịa ra việc nâng trời lên để làm gì? Thật ra, Cáo có làm như thế không? Nó đã làm gì trong khi Chim sâu phải gặt lúa? Chim sâu có những tính tốt như thế nào? Vì sao Cáo bị trừng phạt? Nếu em là con Cáo, em sẽ làm gì đối với Chim sâu? v.v...)

BA CÔ CON GÁI

(Người mẹ ốm)

Ngày xưa có một bà mẹ có ba cô con gái. Bà phải làm việc vất vả để nuôi các con mình. Ba cô con gái lớn nhanh và cả ba cô đều xinh đẹp như mặt trăng. Sau đó ba cô đều đi lấy chồng và ở riêng không ở nhà với mẹ nữa.

Năm tháng trôi qua, bà mẹ già ốm nặng, bà nhờ một chú Sóc hung đến gặp các con của bà. Bà dặn: "Hãy bảo các con ta đến ngay với ta nhé!".

(Thái độ không tốt của hai cô con gái lớn)

Khi nhận được tin mẹ ốm, cô chị cả thở dài nói với Sóc hung:

— Ôi! Chị cũng muốn đến ngay lập tức với mẹ nhưng trước mắt, chị còn phải đi cọ hai cái chậu này đã!

Cọ hai cái chậu đã! Chú Sóc hung giận dữ kêu lên! Vậy thì hãy cứ ở trong hai cái chậu ấy suốt đời!

Hai cái chậu nhảy từ trên bàn xuống úp chup vào cô chị cả. Cô này ngã ra đất và bị hóa thành một con rùa sống trong cái mai của nó (là cái chậu đã úp chặt).

Chú Sóc hung lại đến gõ cửa nhà cô con gái thứ hai. Cô này trả lời: A! Chị sẽ chạy đến ngay với mẹ nếu chị không phải bận dệt vải để đem đi chợ bán!

— Nếu vậy thì đi mà dệt vải suốt đời! Sóc hung nói dứt lời, cô con gái thứ hai biến thành một con nhện.

(Tấm lòng hiếu thảo của cô con út)

Khi Sóc hung đến báo tin cho cô con gái út thì cô này đang nhào bột. Không kịp nói một lời, không kịp rửa tay, cô gái vội vàng đi đến với mẹ.

Sóc hung âu yếm nói: "Chị sẽ luôn luôn đem lại cho mọi người niềm vui và sự dịu dàng. Mãi mãi, chị và các con cháu của chị sẽ được mọi người yêu mến".

Thật vậy, người con gái út sống rất lâu, được tất cả mọi người thương yêu và khi chết, cô gái biến thành con ong.

Suốt mùa hè, ong đi hút mật cho người và đến mùa đông lạnh buốt, ong có thể yên tâm ở trong tổ của mình, ấm áp và đầy mật thơm ngon.

PHƯƠNG TRÂM

(Phỏng dịch *Chuyện dân tộc*

Tac-ta Liên Xô)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "BA CÔ CON GÁI"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Câu chuyện kể lại hai thái độ đối xử khác nhau của ba cô con gái với mẹ: sự thờ ơ, thiếu quan tâm đến mẹ của hai cô chị và lòng hiếu thảo của cô em út. Qua việc lên án thái độ sai của hai cô chị và ca ngợi tấm lòng của cô em, câu chuyện đã giáo dục cho học sinh thấy được bổn phận con cái phải quan tâm săn sóc cha mẹ như cô em út trong chuyện đã làm.

II — Trọng tâm.

Tập trung vào thái độ đối với mẹ của ba cô con gái trong đó chú ý thái độ tốt của cô con út biết chăm lo đến mẹ.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Chuyện này có cốt chuyện mạch lạc, kể xuôi, diễn biến bất ngờ từ thấp đến cao, từ gần đến xa và kết thúc bằng hình tượng con ong rất đáng yêu.

Để làm bật chủ đề, ý nghĩa giáo dục của câu chuyện, khi kể, giáo viên chú ý cách kể ở các chi tiết sau đây:

— Mẹ ốm.

— Sóc gặp hai người chị.

— Sóc gặp cô em út.

Ở các chi tiết này, chú ý diễn tả lòng mong mỏi được gặp các con của bà mẹ khi ốm, dáng điệu ngẩn ngừ của người chị cả, thái độ chần chừ tiếc việc của người chị thứ hai, sự hoảng hốt lo âu thật sự của cô em út trước tin mẹ ốm. Khi diễn tả đoạn cô chị cả trả lời Sóc hung, giáo viên có thể làm như sau: giáo viên thở dài một tiếng và nói: "Ồi, chị cũng muốn đến ngay lập tức với mẹ, nhưng..." đến đây giáo viên dừng lại một chút để học sinh chờ đợi xem sau chữ "nhưng" đó là gì.

Đây là một câu chuyện tình cảm, mang tính giáo dục đạo đức (lòng hiếu thảo) nên không khí lớp học cần nghiêm trang. Không nên gây cười nhiều, khi tả các cô chị hóa rùa, hóa nhện. Không chế nhạo mà tỏ vẻ thương hại những đứa con chưa tốt đó. Khi nói đến sự việc hóa rùa, hóa nhện, không cần nhấn mạnh lắm.

Tới đoạn cuối, khi cô út hóa thân trở thành ong, nên tỏ thái độ trân trọng, vui mừng, ca ngợi, đồng tình với phần thưởng xứng đáng ấy. Nên có sự so sánh giữa những đức tính của cô em út với những đặc điểm của con ong, coi như mọi đức tính tốt đẹp của con ong hiện nay là kỷ niệm rất đáng yêu, là món quà tặng cho những đứa con có hiếu, biết làm việc vì mọi người, biết nghĩ đến cha mẹ, đến người khác xung quanh mình.

Kết thúc bài, gọi một, hai em học sinh kể lại. Có thể cho các em kể theo cách phân công từng vai: em làm Sóc hung, em làm chị cả, em làm chị thứ hai, em khác làm em út v.v...

HAI ANH EM

(Hoàn cảnh của hai anh em)

Ở một cánh đồng kia có hai anh em trai cày chung một đám ruộng do cha mẹ chết đi để lại.

Người anh đã có vợ và đông con, người em còn ở một mình. Ngày mùa đến, hai anh em gặt xong, bó lúa chất thành hai đồng bằng nhau và để cả ở ngoài giữa cánh đồng.

(Sự quan tâm của người em đối với anh)

Đêm hôm ấy, người em suy nghĩ:

"Anh mình còn phải nuôi vợ, nuôi con, nếu phần lúa của mình mà cũng ngang với phần của anh thì thật là không công bằng. Ta hãy đi ngay ra đồng, lấy mấy bó lúa của mình kín đáo đem bỏ thêm vào phần của anh. Anh mình không thể nào biết được việc này, và đương nhiên không thể từ chối". Và người em đã làm theo như ý nghĩ của mình.

(Sự quan tâm của người anh đối với em)

Cũng đêm hôm ấy, người anh thức dậy và nói với vợ: "Em ta còn trẻ, chú ấy sống một thân một mình không có người đỡ đần trong việc đồng áng và an ủi trong những lúc cực nhọc, thật là không công bằng nếu chúng ta cũng lấy một phần lúa bằng phần của chú ấy. Chúng ta hãy ra đồng lấy ở phần của ta mấy bó lúa bỏ sang đồng của chú ấy. Chúng ta sẽ làm việc này một cách rất kín đáo, chú ấy làm thế nào biết được mà thoái thác?".

Và cả hai vợ chồng thực hiện ý nghĩ đó.

Sáng hôm sau, hai anh em ra đồng. Anh cũng như em, đều rất đỗi ngạc nhiên thấy hai đồng lúa vẫn bằng nhau, không ai đoán ra được tại sao lại có điều kỳ diệu như vậy.

(Tình anh em thâm thiết)

Họ lại tiếp tục làm cái công việc ấy liền trong mấy đêm nữa. Nhưng vì mỗi bên lại mang bỏ sang phần bên kia một số bó lúa bằng nhau thành thử hai đồng lúa vẫn bằng nhau như cũ. Cho đến một đêm, hai anh em, không ai bảo ai, đều ra đồng nhìn xem để tìm hiểu nguyên nhân của sự kỳ lạ đó. Họ bắt gặp nhau, mỗi người đang còn ôm trong tay những bó lúa của mình định đem bỏ thêm cho nhau. Xúc động ứa nước mắt, họ chạy lại ôm hôn nhau thâm thiết tình ruột thịt.

LÊ QUANG ĐÁN

(Phỏng dịch theo La-mac-tin)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN “HAI ANH EM”

I— Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Đây là một câu chuyện của nước ngoài nói đến những ý nghĩ và hành động của hai anh em quan tâm đến nhau và thương yêu nhau. Đó là mối tình anh em gắn bó tha thiết, cảm động.

II— Trọng tâm.

Những ý nghĩ tốt đẹp và những việc làm cảm động. Tập trung vào chi tiết “hai đồng lúa cứ bằng nhau mãi”.

III— Một vài gợi ý về phương pháp.

Kể chuyện này cần miêu tả nội tâm sao cho tha thiết.

Chuyện ngắn gọn, chỉ có một chi tiết gây sự suy nghĩ và chờ đợi, ấy là việc hai đồng lúa cứ bằng nhau mãi. Chi tiết này coi như cái “nút” chính của chuyện nên giáo viên cần tập trung khai thác, diễn tả thật tốt đoạn kể này.

Chuyện sẽ kết thúc nhanh, và nếu không có sự mở rộng thêm của giáo viên, rất dễ bị tẻ nhạt hoặc chưa gây được ấn tượng sâu sắc cho các em.

Do vậy, giáo viên cần biến những điều nói thầm, nói trong suy nghĩ thành lời kể.

Ví dụ: Trong bài có hai đoạn độc thoại (nói với mình) nhằm miêu tả tấm lòng của từng nhân vật một. Cho nên, khi kể ý nghĩ của người em đối với anh, cần thể hiện cách nói kính mến, tha thiết của người làm em. Diễn tả lại lời người anh bàn với vợ, nghĩ về em thì dùng giọng nói trù mến, yêu thương, chăm sóc của người anh đối với em, không nên kể hai đoạn độc thoại này với cùng một giọng nói.

Về hành động, cả hai anh em cùng có chung một việc làm là: bí mật chuyển lúa của mình mang cho nhau và rồi cùng ngạc nhiên khi thấy hai đồng lúa vẫn như không suy suyền gì. Đây là một chi tiết thú vị. Đây cũng là một hình ảnh nói thay cho tấm lòng. Giáo viên có thể mở rộng, nói thêm: nhìn hai đồng lúa ấy, cũng thấy được anh em nhà kia thương yêu nhau đến mức nào.

Chuyện kết thúc ở chỗ: hai anh em cùng lúc ôm lúa của mình mang đi cho người kia và bất chợt gặp nhau. Thế là họ ôm lấy nhau mà khóc òa lên. Tình cảm trong chuyện tới đây được đẩy tới mức cao nhất để rồi kết thúc. Giáo viên nên dừng lại ngay. Cho cả lớp yên lặng một chút để nghĩ ngợi rồi nêu nhận xét về hai anh em nhà ấy bằng một câu ngắn. Có thể nói: “Từ ngày xưa, ông cha ta đã dặn lại cho đời sau rằng: “Anh em như thề tay chân”, chính là bảo chúng ta phải biết thương yêu nhau vậy.”

Luôn luôn nghĩ tới nhau, quan tâm giúp đỡ nhau và dành cho nhau những điều vui sướng, nhường nhịn lợi cho nhau, tình nghĩa anh em như thế mới bền chặt và đẹp đẽ được.

Giáo viên có thể nói thêm để mở rộng: “Ngay với bạn bè, chúng ta cũng cần phải đối đãi với nhau như thế”.

TIỀN HÓA ĐÁ

(Tính tham lam của người láng giềng)

Ngày xưa có một người có việc phải đi xa. Trước khi đi, anh đem tiền giấu vào một cái lọ rồi đồ mờ lên trên. Sau đó anh mang lọ sang gửi nhờ người láng giềng và dặn: "Nhờ bác giữ hộ tôi lọ mờ này. Khi về tôi sẽ sang xin lại bác".

Người đó đi đã lâu vẫn chưa thấy về. Người láng giềng sợ mờ bị hỏng nên đem lọ ra xem. Khi thấy trong lọ có tiền, lòng tham nổi lên, anh ta lẳng lặng lấy hết tiền rồi bỏ đá thay vào đấy.

(Cách giải quyết của người bạn)

Khi người kia về, người láng giềng đem lọ mờ sang trả. Đồ mờ ra xem, không thấy tiền đâu mà chỉ thấy đá, anh ta biết tiền đã bị lấy cắp mà không làm thế nào đòi lại được. Anh ta tìm đến kể cho người bạn thân nghe nỗi uất ức của mình. Nghe xong, anh bạn liền nói:

— Mình sẽ bày cho cậu cách lấy lại tiền nhưng bây giờ chúng ta hãy vào rừng đã!

Hai người vào rừng đánh bẫy một chú khỉ nhỏ mang về.

Hôm sau, người bị mất tiền sang nhà người láng giềng thân mật đề nghị: "Hôm nay tôi định hái ít quả mang đi chợ bán. Bác cho cháu sang giúp tôi một tay nhé!". Người láng giềng vui vẻ sai con trai mình sang giúp. Đến xế trưa, người kia khóa cửa nhốt chú bé lại, dắt con khỉ nhỏ sang nhà người láng giềng và nhẹ nhàng nói: "Cảm ơn bác đã cho cháu sang giúp tôi. Việc đã xong tôi xin trả cháu lại cho bác".

Người láng giềng giận quá quát to: "Anh mang con khỉ này về và trả lại con tôi ngay! Không thế thì không xong với tôi đâu!". Người kia ôn tồn đáp: "Tiền có thể biến thành đá thì trẻ con có thể biến thành khỉ được chứ sao?".

Hiểu ra vấn đề, lúc này người láng giềng vô cùng hổ thẹn, liền lẳng lặng vào nhà mang tiền ra trả lại.

PHƯƠNG TRÂM

(Phỏng dịch chuyện Liên Xô)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "TIỀN HÓA ĐÁ"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Chuyện kể về lòng tham của một người đối với bạn. Lòng tham ấy đã dẫn anh ta đến hành động xấu là ăn cắp tiền của bạn, cuối cùng với cách giải quyết của người bị mất tiền, anh ta đã thấy khuyết điểm của mình và trả lại tiền cho bạn.

Câu chuyện nhắc nhở các em cần phải thật thà đối với mọi người, không nên hoa mắt vì đồng tiền mà tham lam lấy của người khác.

II — Trọng tâm.

Chú ý tập trung vào ý giáo dục học sinh không tham lam, phải thật thà đối với mọi người, không được có ý định chiếm đoạt của cải của người khác.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Câu chuyện này có kịch tính, phát triển từ thấp đến cao và kết thúc một cách bất ngờ.

Chuyện không dài, song có nhiều chỗ cần mở rộng, phát triển cho hấp dẫn. Ví dụ như ở đoạn đầu (khi kể đến chỗ người láng giềng đem lọ mỡ ra thấy tiền thì nổi lòng tham nên đã lấy hết tiền) giáo viên có thể phát triển, thêm một vài ý diễn đạt thái độ người láng giềng khi định lấy tiền, có thể miêu tả sự đấu tranh tư tưởng (định lấy rồi lại thôi, cuối cùng lại quyết định lấy).

Tới đoạn anh bạn rủ vào rừng bẫy khỉ, giáo viên kể một cách bình thường, coi như việc đó không có liên quan gì đến chuyện lấy lại tiền, để đến khi vỡ nhẽ ra, học sinh sẽ thấy thích thú một cách bất ngờ.

Ở chi tiết sau: "người kia khóa cửa chốt chú bé lại, dắt con khỉ nhỏ sang", cần nhấn mạnh, cần nói cho thật rõ là *nhốt chú bé* và *dắt con khỉ*, để học sinh thấy lạ lùng vì chưa hiểu ra sao cả.

Khi kể câu chuyện này, cần sử dụng cách diễn cảm bằng lời nói, về mặt là chủ yếu. Giọng nói thay đổi lúc lo lắng, uất ức, khi tức giận, khi ôn tồn, nhẹ nhàng v.v... (tùy theo từng lúc diễn đạt tâm trạng từng người ở các tình huống khác nhau).

SU-IN

(Ý định của nhà vua)

Ngày xưa ở một nước nọ có một ông vua rất đối hiền từ và thương dân. Ngày đêm nhà vua chăm lo việc nước nên đất nước phồn vinh, muôn dân sung sướng. Được nhân dân kính mến nhưng nhà vua luôn mang một nỗi buồn trong lòng vì ông đã cao tuổi mà vẫn không một mụn con.

Một hôm, nhà vua nghĩ ra được một kế hay. Sau đó vài ngày ông bèn triệu tập các quan đến và truyền phán rằng: "Các người hãy đem những hạt giống mà ta đã lựa chọn, phân phát cho tất cả nam nữ thanh niên trong nước. Nếu ai trồng được những bông hoa đẹp, ta sẽ chọn người đó làm con".

Nhiều người nô nức đi lĩnh hạt giống vua ban, ai cũng hy vọng mình sẽ trở thành người nối nghiệp đức vua kính mến.

(Việc làm của Su-in)

Sau khi lĩnh hạt giống về, cậu bé Su-in đem ươm vào một chiếc chậu hoa đẹp nhất của nhà mình. Ước mơ của Su-in là mong mỗi ở chậu hoa kia những mầm xanh sẽ nhú lên, tiếp đến là cây hoa xanh rờn mang nhiều bông hoa diễm lệ nhất. Su-in chăm chỉ theo dõi kết quả lao động của mình nhưng ngày lại ngày vùn vụt trôi qua mà chậu hoa của Su-in vẫn chỉ là chậu đất không. Su-in buồn rầu hỏi mẹ: "Mẹ ơi! Sao hạt giống con ươm không thấy nảy mầm hở mẹ?".

— Con thử đem gieo ra vườn xem sao. Mẹ trả lời.

Nghe theo lời mẹ, Su-in bới những hạt giống trong chậu đem gieo ngoài vườn nhưng kết quả vẫn không như ý muốn của Su-in mong chờ. Một chuỗi ngày trôi đi, Su-in lại đem hạt giống ở vườn ươm vào chậu.

(Em bé thật thà đã được phần thưởng xứng đáng)

Ngày đức vua đi chọn hoa đã đến.

Từ bốn hướng, mười phương, biết bao trai gái cùng với những chậu hoa muôn màu muôn sắc trẩy về kinh.

Ai là người sẽ được nhà vua chọn làm con?

Bàn dân thiên hạ mong chờ tin vui. Suốt ruột nhất là những công tử, những tiểu thư con quan hoặc con nhà giàu. Bọn họ cho rằng chỉ những chậu hoa mà họ đưa đến kinh đô mới xứng đáng được lựa chọn.

Đức vua đi chọn hoa và buồn rầu đi giữa rừng hoa trăm hồng nghìn tía với biết bao chậu hoa tươi đẹp rực rỡ. Lạ thay đức vua chỉ lướt rất nhanh hầu như không để mắt tới bất cứ một chậu hoa nào (Các em có hiểu vì sao nhà vua buồn không?) Đến một góc phố,

bỗng nghe nổi lên những tiếng xì xào như chế giễu chen lẫn với tiếng quát tháo của lính. Đức vua cho hỏi xem có chuyện gì xảy ra. Lính hầu cận cho biết có một cậu bé bê một chậu hoa không có hoa và đứng khóc.

Đức vua truyền cho gọi cậu bé đến, rồi vui vẻ hỏi: "Cháu tên là gì? Tại sao lại bê chiếc chậu hoa không mà khóc?"

Su-in trả lời: "Trình đức vua, cháu tên là Su-in. Cháu buồn vì không trồng được chậu hoa đẹp nên cháu khóc. Cũng những hạt giống vua ban và cháu đã chăm chỉ ươm trồng nhưng tại sao hạt không nảy mầm? Có lẽ trời đã phạt cháu vì có lần cháu đã lấy một quả táo ở một vườn nô mà chưa xin phép chủ vườn".

Đức vua tươi cười ôm lấy Su-in và thân mật nói: "Con rất xứng đáng là con của ta".

Mọi người không khỏi kinh ngạc về quyết định bất ngờ đó của vua. Một quan cận thần đã mạnh dạn tâu: "Trình đức vua, trước khi ban phát hạt giống, Người đã hứa sẽ chọn người nào trồng được hoa đẹp nhất làm con, nay đức vua chọn Su-in, tránh sao khỏi sự chê trách".

Đức vua ôn tồn trả lời: "Các người chưa rõ đầu đuôi sự việc đó thôi. Trước khi ban phát hạt giống, ta đã cho đem rang tất cả số hạt giống đó lên, tất nhiên hạt giống đã chín không thể nảy mầm được thành cây hoa. Su-in là một cậu bé thật thà rất đáng quý nên ta chọn Su-in làm con, thực không còn ai xứng đáng hơn!".

(Chuyện dân gian Triều Tiên)

GỢI Ý KỂ CHUYỆN "SU-IN"

I — Đại ý và chủ đề tư tưởng.

Chuyện kể ca ngợi đức tính thật thà của một em bé nhà nghèo đã không vì muốn được nhà vua nhận làm con mà đi làm điều dối trá. Hành động đẹp đẽ ấy của em đã làm cho nhà vua cảm phục và nhận em làm con.

II — Trọng tâm.

Hành động đáng khen của Su-in. Các đoạn nói đến tâm trạng của nhà vua (buồn rầu khi thấy có nhiều chậu hoa đẹp, vui vẻ, mừng rỡ khi thấy Su-in có chậu không có hoa) là những phần cần tập trung kể, miêu tả cho đầy đủ.

III — Một vài gợi ý về phương pháp.

Khi kể, chú ý những chi tiết sau:

1. Tâm trạng nhà vua. Qua tâm trạng nhà vua để làm nổi đức tính tốt đẹp của chú bé.
2. Chậu hoa và vẻ mặt buồn rầu của chú bé.
3. Sự ngạc nhiên của mọi người và câu trả lời của nhà vua.

Nội dung câu chuyện và kết thúc bất ngờ của nó được giữ kín từ đầu cho đến phút chót. Vì vậy, chuyện này cần kể thông thả, có khi dừng lại, gợi ý cho các em phán đoán. Tuy những tình tiết ở đây không phức tạp, nhưng nó có ẩn ý, miêu tả kín đáo một vấn đề mãi về sau mới lộ ra. Ví dụ: nỗi buồn của Su-in khi gieo hạt không mọc. Chú bé băn khoăn, chú bé lo âu. Rồi, cuối cùng vì lòng thành thật thôi thúc chú không thể nào làm khác hơn là cứ bưng cái chậu hoa không nảy mầm ấy mà đi nộp nhà vua. Khi kể chỗ này, giáo viên có thể mở rộng, miêu tả thêm cho phong phú và cũng là một cách làm cho phẩm chất tốt đẹp của Su-in càng rạng rỡ hơn.

Khi kể đến tâm trạng của nhà vua,... giáo viên có thể hỏi: "Các em có hiểu vì sao nhà vua buồn không?" nhằm để lưu ý các em đến chi tiết "buồn", đó là một chi tiết có vẻ mâu thuẫn với hiện tượng bên ngoài là có nhiều hoa đẹp. Các em càng chú ý đến chi tiết này, càng trở nên thắc mắc thì sau đấy, khi được giải đáp, các em càng thú vị hơn.

Giáo viên chưa nên giải đáp câu hỏi đó vội và cứ kể tiếp tới chỗ nhà vua trông thấy một em bé con nhà nghèo, ngồi buồn bã và lo lắng bên chậu hoa không có cây, không có lá, thậm chí không có mầm, chỉ có đất, thì nét mặt của nhà vua tươi hẳn lên, chính là lúc cái cánh cửa bí mật của câu chuyện bắt đầu hé mở. Chú bé thật thà đã gặp nhà vua. Có người thắc mắc và câu giải đáp của nhà vua đã làm cho sáng tỏ tất cả.

Nhằm làm tôn thêm vẻ đẹp tâm hồn, đức tính cao quý thật thà của chú bé, giáo viên có thể miêu tả thêm điệu bộ của một hai đứa bé con nhà giàu có chậu hoa to, có cây hoa đẹp vừa hí hửng, vừa vênh vang trước sự đối trá của mình và lại còn chế nhạo Su-in, chú bé bưng cái chậu chỉ có đất mà không có cây.

Chuyện này không cần tranh ảnh minh họa bên ngoài.

Hết chuyện, nội dung đã rõ, yêu cầu giáo dục tư tưởng cũng hiện ra đầy đủ, song giáo viên cũng nên gợi vài suy nghĩ qua mấy câu hỏi nhỏ cho các em:

Ví dụ: — Vì sao những chậu hoa của con quan, con nhà giàu lại có cây hoa?

— Nhà vua đã rang hạt giống hoa rồi mới đem phân phát là có ý định gì?

— Các em có mến bạn Su-in không? Tại sao?

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
1. CHÍCH CHÒE VÀ CUỐC	5
2. CỐC GỌI TRỜI LÀM MƯA	8
3. CÁ SẤU NGỰA RĂNG	11
4. BỒ NÔNG CÓ HIẾU	14
5. CON VỆT HAY BẮT CHƯỚC	17
6. CHIM SÂU VÀ CÁO	20
7. BA CÔ CON GÁI	22
8. HAI ANH EM	24
9. TIỀN HÓA ĐÁ	26
10. SU-IN	28

KÈ CHUYỆN CHO HỌC SINH LỚP MỘT

Trình bày bìa và minh họa: NGÔ MẠNH LÂN

Biên tập nội dung: NGUYỄN THỊ NGUYỆT MINH

Biên tập mỹ thuật: NGUYỄN ĐÌNH CÀM

nuongmaitruongxua.v

KỂ CHUYỆN
CHO HỌC SINH LỚP 1
SÁCH DÙNG CHO GIÁO VIÊN

NHÀ XUẤT BẢN
GIÁO DỤC

In 155 000 cuốn
khổ 18,5×26,5cm

tại Xí nghiệp In sách
Giáo khoa
240, Trần Bình Trọng
Thành phố HỒ CHÍ MINH

In xong tháng 8-78
Nộp lưu chiểu tháng 8-78

GIÁ : 0,35đ (tiền mới)